

"Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnine velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta raznerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 krov, za Ameriko pa 6 krov; za drugo ozemlje se naročnično z ozirom na visokost postaviti. Naročnino je plati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnost se nahaja v Ptiju, gledališko poslopje štev. 3.

Štev. 16.

V Ptiju v nedeljo dne 21. aprila 1907.

VIII. letnik.

Somišljeniki, pozor!

V nedeljo, 21. aprila ob 9. uri dopoldne se vriši v veliki dvorani "kazine" (Vereinshaus)

v Ptiju

velik volilni shod.

Vabljeni so vši somišljeniki ptujskega okraja.

* * *

V nedeljo, 21. aprila ob 4. ure popoldne se vriši v gostilni Škorčič poprej Hafner

v Ormužu

velik volilni shod.

Vabljeni so vši somišljeniki in prijatelji ormužkega okraja.

Pridite polnoštevilno!

Strankarsko vodstvo "Napredne zvezze"

Naši kandidatje.

Naš kandidat za volilni okraj Ptuj-Ormuž, to je za vse občine, ki spadajo v sodniški okraj Ptuj ali v sodniški okraj Ormuž, je gospod

Josef Ornig

veleposestnik v Ptiju.

Mi naglašamo, da se g. Ornig ni silil v to kandidaturo, da se je jo branil, ker ima itak dovolj posla, — ali želja vseh zaupnikov je bila, da postavimo ravno tega najbolj zaslužnega in najbolj zmcnčnega moža za kandidata. Upamo, da bode g. Ornig v slučaju izvolitve mandat sprejeli!

Kdo je J. S. Ornig? Ali naj ponavljamo njegove nepozabiljive zasluge? Ali ni njegovo ime nerazdržljivo z najlepšimi oddelki v zgodovini ptujskega mesta in okraja? Neodvisen proti zgoraj in spodaj, učen, izurjen, zmožen, obrtnik, kmet, parlamentarec v eni osebi, vse to je naš Ornig! Kdo je napravil iz malega gnezda Ptuj mesto, ki se sme ponašati s svojimi uredbami? Ornig! Kdo je iztrgal okraj iz prvaških krempljev in mu dal zastopstvo, s katerim se je ptujski okraj razvil in prišel na stališče, kakor malo kateri drugi okraj? Ornig! Kdo je gradil ceste, pospeševal živinorejo, žrtval val podporje za prebivalstvo, delal neumorno v prid ljudstvu? Ornig! Z lahkim srcem trdimo: kar je narejeno nega v našem okraju, to je Ornigovo delo in umevno je tedaj globoko spoštovanje, katerega čuti prebivalstvo do tega moža. Tega moža vam priporočamo, vriši volilci ptujsko-ormužkega okraja! Nasproti mu stojita neki Zadravec, ki je morda poštenjak in vse mogoče, ki pa vendar nima tistih sposobnosti, katere potrebuje poslanec, — in hofrat Ploj. Ali boste oddali svoj glas za hofrata, ki je odvisen od vlade, ki se je boril doslej le za stranične napisne, — ali boste volili neznanega Zadravca? Kmetje in obrtniki! Ako hočete, da vas zastopa mož, potem volite ednoglasno našega kandidata J. S. Orniga!

Za sodniške okraje Maribor (leva

obrežje), Sv. Lenart, Ljutomer, Zgornja Radgona kandidiramo v zmislu želje volilcev in sklepa občinskih zastopstev mariborske okolice gospoda

Franc Senekowitsch

posestnik v Leitersbergu.

Za sodniške okraje Maribor (desno obrežje), Slov. Bistrica in Konjice postavili smo kandidata kmeta in znanega na prednjaka g.

Ludovik Kresnik

kmet v Črešnjevcu.

Od začetka našega gibanja sem stoji kmet Kresnik v borbi za ljudstvo, — vedno kot nevrašeni zagovornik ljudskih, kmetskih pravic.

Za sodniška okraja Celje in Vrantsko kandidiramo znanega strokovnjaka v gospodarstvu, g.

Jos. Vodopiutz

posestnika in oskrbnika graščine Schönegg v Polzeli.

G. Vodopiutz ni potratil svoj čas z nepotrebno politiko. Ali mož na svojem mestu je, gospodarsko izobražen, izborni poznavatelj kmetskih in delavskih teženj.

V okraju Brežice, Sevnica in Laško ne postavimo lastnega kandidata. Ali stranka je sklenila, podpirati kandidaturo g.

Alfreda barona Moscon,

veleposestnika v Pišecu.

G. Moscon stoji na stališču agrarnih zahtev. Kot okrajni načelnik brežiški in kot poslanec je storil mnogo za ljudski blagor. Vsak pristaš našega dela odda zanj svoj glas!

V okrajih Rogatec, Šmarje in Kožje kandidiramo g.

Andreja Drolenig

vinogradnika v Kačjem dolu pri Podplatu.

G. Drolenig je splošno znan kot vrli gospodar in strokovnjak v vinogradništvu. On je in ostane naš mož!

Za okraje Borovlje, Dobrlava, Žel. Kaplja, Pliberg kandidiramo na prednjaki svojega dosedanjega zastopnika, g.

Frid. Seifritz

veleposestnika v Miklauzhofu.

Tudi njegovih zaslug nam ni treba očrtati, ker jih ljudstvo pozna!

Vse druge stranke so prišle s svojimi kandidati že na dan, — mi pa smo čakali. Hoteli smo videti, v koliko si bodo ostale nasprotne stranke zveste lepim besedam, katere rabijo ob vsaki priliki. Danes vidimo izborno, kako hinaško, laživo je jedro naših nasprotniških strank.

Mogočneje in glasnejše kakor pri prejšnjih volitvah doni klic: kmet naj voli kmet! Poteptano, zaničevano in izkoriščano ljudstvo

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserator) je za celo stran K 64, za $\frac{1}{2}$ strani K 32, za $\frac{1}{4}$ strani K 16, za $\frac{1}{8}$ strani K 8, za $\frac{1}{16}$ strani K 4, za $\frac{1}{32}$ strani K 2, za $\frac{1}{64}$ strani K 1. — Pri vekratnem oznanilu se cena primerno zniža.

dviga danes glavo in kliče: Ego sunt! Tukaj sem! Desetletja in stoletja dolgo se je osleparilo delavno ljudstvo za vse politične pravice, — desetletja in stoletja so igrali politikujoči duhovni in prvaški advokatje vlogo ljudskih jebov, so hoteli biti in so bili "voditelji" tega bednega, zanemarjenega ljudstva. V svoji slepoti je postavilo ljudstvo kozo za vrtnarja, volka za pastirja, — pesek v očeh je smatralo za resnico, hinavščino je imenovalo „priateljstvo“... Desetletja in stoletja je trajala ta krvava igra z ljudskim blagostanjem in z ljudsko srečo!

Mi naprednjaki pa smo bili prvi, ki so se uprli temu novodobnemu tlačanstvu, — kot prvi smo zaklali, da je brezvestni lažnik, kdor obljujuje, da bode rešili ljudstvo, — kot prvi smo zaklali, da naj voli kmet le kmeta, — kot prvi in doslej edini smo napravili debelo črto čez hinavske prvaške in klerikalne račune!

To je bilo videti pri vseh dosedanjih volitvah, — to vidimo tudi v sedanji volilni vojski!

O novopečeni „narodni stranki“ ne bodemo veliko govorili. Narodna stranka, — to naj bode stranka naroda! Ali najhujšega našega nasprotnika vprašamo: Ali je tistih par celjskih advokatov, katere ima gospod Spindler na vrvici, ali je teh par dohtarjev imenovali „narod“? Ne, ne! Narod, — to smo mi breztevilni kmetje, obrtniki, delavci! Narod, — to smo mi, katerih krvavi trud vzdržuje vso življenje! Narod, — to smo mi, katere hočete imeti za ceno sredstvo v svetu svojega napredovanja, za marijonete, za prazne figure, — mi, ki smo se pričeli zavestiti svoje veljavje, mi kmetje, mi delavci, mi vsi, ki živimo od truda svojih rok! Mi smo narod, — in zato se le smehljamo, kadar se imenuje tucat prvaških advokatov — „narodna“ stranka...

Novopečena stranka je stranka fantastov, stranka političnih sanjarjev in stranka političnih otrok.. Pred par meseci je napisal gospod Špindler to „stranko“ na papir, — in zdaj menijo ti politični otročaji, da bodo prebrnili železni tron vse uničujocičega, strupenega prvaškega klerikalista! Fantje, to ne gre tako hitro! To ni sneženi mož! Vi pač ne veste, kaj je klerikalizem! Vaša fantazija, vaša domišljavost vas dela velike, v resnici pa sta le pritljikavci, le politični Revčki-Andrejčki..

Odkrito povemo, da se tej novi stranki le smejemo. Morda že po teh volitvah se bodo čuli klic: Špindler, moritur i te salutant, — mrtvaške žrtve te pozdravljam, — politični mrlči novopečene otroške stranke...

Ali nazaj k stvari! Niti pri afričanskih narodih se ne bi upal kakšni poveljnik Culukafrov ali Hotentotov svoje zamorske podvržence tako nesramno „farbatii“, kakor farbajo naši Koroščevi klerikalci svoje verne ovčice! Ne, tega se ni še nikjer doživel! Vsi evropski narodi, — in tudi vsak paglavec, vsak smrkavec, — se nam morajo smejeti, s kako impertinentno nesramnostjo vlečejo naši črnulti lačno ljudstvo za nos! Nikjer na celem svetu ni prevzel klerikalizem tako umazanih sredstev, kakor pri nas. Nikjer na celem svetu se ne norčujejo mlečozobni kaplani in prvaški oderuhni tako nesramno iz lač-

nih družinskih očetov, kakor pri nas! Nikjer na celem svetu se ne pustijo volilci dopovedati, da je „A“ — „U“, da je dan noč... Navedna, grda sleparija je, kar uganja farštvlo z ljudstvom, — in človeku zavre kri, ki vidi vso to nesramnost, vso te oderuštvo, vso to lunparijo, s katero se hočejo propale osebe obdržati na krmilu...

Na prstih lahko poštejemo spovednice, ki se niso izrabljale za farške kandidate, — in koliko je prižnic, v katerih se ni zlorabljalo Božji hram v smrdljive klerikalne namene?... Zalostno je to povedati, ali resnica je!

Klerikalstvo je politična laž! To nam dokazuje že dejstvo, da je med sedmimi klerikalnimi kandidati za državni zbor le — dvoje kmetov. Kaplan, hofrat, profesor, dohtar, — to so prvaški klerikalni kandidatje! In tisti ljudje, ki so imenovali te kaplane, dohtarje, hofrate in profesorje za svoje kandidate, ti ljudje se imenujejo — kmet-ska zveza!

Zdaj pa vprašamo? Ali je to lepo, pošteno?
Ne, — to je politična hinavščina in laž!

Mi pa smo ostali z v e s t i svojim načelom. Kar smo govorili in priporočali v več kot 7 letnem delu, to priporočamo še danes. Niti enkrat nismo naprednjaci spremenili svoje prepričanje!

Kakor v začetku našega dela, tako naglašamo tudi [zdaj pri teh volitvah]: naš kandidat biti mora gospodarsko izobrazen. Vsa druga malenkostna politika je za nič, — gospodarsko izurjenega, gospodarsko iskušenega človeka potrebujemo, — moža, ki ima zmisel za naše gospodarske težnje, naše trpljenje in naše delo. Popolnoma izključeno je, da bi razuneli duhovnik, ki je videl doslej le črno šolo in držal v roki le pero in brevir, naše težnje in naše delo. To je dokazal vodja naših črnuhov, dr. Korošec, ko se je v Žalcu osmešil s svojimi govorji o hmeljarstvu. Popolnoma izključeno je tudi, da bi mogel biti kmetski, ljudski poslanec človek, ki je c. kr. hofrat, ki je odvisen od vlad, ki mora biti že po svojem naslovu pokorni sluga ministrov. Kar se je doslej za kmete in obrtnike ter delavce doseglo, to se je doseglo v boju proti vladni. Kos za kosom svojih pravic smo iztrgali c. kr. vladni iz krempelj, ne s hofratsko politiko, marveč z odločnim nastopom kmetskih poslancev. Torej: k planane, hofrata ne! Ali naj volimo finančnega komisarja? Res, za glavo smo se prijeli, ko smo čitali, da postavijo vodje klerikalne „kmetske zvezze“ kandidatom „financerja“ Povaleja. Ta naj bode zdaj — kmetski poslanec?! Ne, in tisočkrat ne! Ne kaplana, ne profesorja, ne hofrata, ne financerja, — kmeta hočemo za poslanca.

In iz tega stališča prihajamo danes s svojimi lastnimi kandidatami. Priporočamo vam jih, somišljeniki in volilci, — brez da bi se vam ti naši možje vsiljavali, brez da bi mi vam jih vsiljavali! Nova „narodna“ stranka je postavila sicer tudi svoje lastne kandidate, a vsak pametni človek ve, da so to le „Zählkandidati“ in da koristi nova stranka s svojim otrojčim nastopom edino-le političnemu farštu. Proti hofratu Ploju, temu rutiniranemu, gladkemu „kšef-politiku“, temu rojenemu jezuitu, za kogar de-lajo že sleherni mežnar, sleherni kaplan in sleherni župnik z vsemi silami, — proti temu Ploju je postavila Spindlerjeva stranka mlinarja Zadravca iz Središča za kandidata. Mi ne bomo napadali Zadravca. Ali koliko političnih zmožnosti in izkušenj pa ima ta človek? Namesto se zdi smešno, da ima nova stranka takotno otroške navade . . . Družiti pa s to novo stranko se ne moremo, kajti prepad med nama je preglobok! Kakor klerički calci postaviti hoče tudi nova stranka kitajske zid ob okoli Slovencev, kakor klerikalci dela tudi nova stranka gonjo proti nemštvu Torej: v s a k z a s e!

Kateri so naši možje? Izključno možje, ki poznajo vse stroke gospodarskega dela! Naglašamo, da se nam ne gre za to, da bi naši možje dobivali tistih 10 goldinarčkov. Naša stranka tudi ne bude umrla, ako pridejo sami črnhi v državni zbor: imamo dovolj nemških naprednih poslan-

cev, ki se bodo za prosto misel potegnili! Ali — kdor hoče sodelovati pri osvoboditvi ljudstva od črnega jarma, ta naj voli naše možje!

Voliči, gomiljeniki! Naša stranka

je ostala zvesta; postavili nismo kandidate v fraku, temveč možje iz ljudstva. Ornig — posestnik, okrajni načelnik, župan, deželni poslanec, — to vse pove dovolj! Wissenjak — posestnik, vrlik met dolgoletni župan! Krešnik — kmel! Drofenik — vinogradnik! Vodopiuč — posestnik! Moscon — posestnik, okrajni načelnik! Niti enega nini med našimi kandidati, ki bi bil hofrat ali dohtar ali kapelan. — vsak pozna kmetsko in delavsko življenje!

Bodimo na straži! Vsakdo naj bode prepričan, da je njegov glas velepomemben. Edinstvo treba! Vse postranske male kandidate nimaajo pomena.

Bodimo na straži, da postane
14. maj častni dan za napredno
ljudstvo.

Ziveli naprednjaci!

Strankino vodstvo.

Politični pregled.

Proč od Ogrske! Koroški list „Freie Stimmen“ piše: Avstrija je citrona, katero izprešajo Ogori. Skupne potrebščine znašajo letno čez 367 $\frac{1}{2}$ milijonov. Po pravici bi imeli Avstrijani le polovico (184 milijonov) plačati. Ali mi plačujemo 65-50% svote, kar znaša 240 milijonov. Poleg tega plačamo še posebej 30 milijonov. Skupni colninski dohodki znašajo namreč 130 milijonov, od teh pripade na Ogrsko 15, na Avstrijo 115 milijonov. Ali teh 130 milijonov se zaračuni kot skupne dohodek! Računajmo kakor hočemo: na vsak način plačujemo vsako leto milijone preveč. S tem denarjem bi lahko uresničili za naše delavce zavarovanje proti bolezni in nezgodi, za delavce in obrtnike zavarovanje za starost; odpravili bi lahko dolgove na kmetijskih posestvih, pridobili malemu rokodelcu in trgovcu ceni kredit, zboljšali učiteljske plače, zdrali ceste, mostove, preskrbeli vđove in sirote, zgradili šole in bolnišnice . . . Ali vse to so le sanje, kajti zdaj so nakrat klerikalci proti ločitvi od Ogrske! Ogrski judje posedujejo že 2 tretjini ogrske zemlje in izsesavajo kmeta, kakor rumunski judje; ti ogrski judje so preplovali avstrijaki trg z ogrsko živino, ogrskim žitom in ogrsko moko. Naše mlinarstvo je popolnoma uničeno, naš kmet ne prodaja več živine, naši veleposestniki pošiljajo živino na Nemško, — ogrski judje so gospodarji na našem trgu. Z nizkimi cenami so onemogočili konkurenco našega poljedelstva in zdaj oropajo dan za dnevom mestjane. Delavci, kmetje, mestjanji zahtevajo že leta sem ločitev od Ogrske. V naših mestih prodajajo najslabše blago ogrski havzirjeri. Tudi obrtniki kličejo: Proč od Ogrske! Vsi smo za ločitev. Ali zdaj prihajajo klerikalci in se zavzemajo za judovske Madžare in za „veliko Avstrijo.“ Nič jih ne briga, ako uničujejo našega kmeta in obrtnika; raje se zavzemajo za ogrske judе in cigane . . . Ta tako želeni uničitveni glasiti zdej ob volitvah!

Dopisi.

Ljutomer. Poznamo pač več ali manj vse prvaško falotstvo in občutil je že marsikdo učinkov sklepor dejaj najpodlejših barab, ki pravijo sicer, da so narodnjaki, ki imajo čisto dušo tem čuteče srce za trpeče ljudstvo, pa niso nič druga zega nego breznačajna in brezčutna druhal, koji je prav malo mar za blaginjo drugih, ki skrbijo marveč za to, da se drži na plitvem površju tem uganja raznovrstne burke in lumparije. Ti ljudje s kosmato vestjo, ki gojijo in zagovarjajo najnesramnejše denuncijanstvo, hočejo skriti in zakriti razne svoje temne, čine na ta način, da mečejo kratkovidnežem in žrtvam pesek v oči in napadajo vsakega, kateri ne odobrava kakšno slepo zavratnih in roparskih napadov teh izmeđkov človeštva. Zahtevajo, da se jim izroči vsakdo na milost; ne trpijo tudi, da bi se na padeni zagovarjal in gorje mu, kdor bi se drzni

grajati le z besedico lopovstvo teh kreatur, celo dokazati jim, da so slabši kakor najnar nejni postopač — zatulila bi tolpa hijen gro Sklicnjoč melodijo. Pobijajo se pa tudi med seboj z ludec. 186 nim ostudnim orožjem, blatijo in sramotijo drž ozirom družega, neznana jim je vrednost odkritosreč Slovenskih in vdanega prijateljstva, kajti rekrutirajo se sprejem fakini iz najgrših zverin in najtemnejši znak istimi so jim najljubši, kojim je sveto vsako sredstvo res, da Dobrodošli so tem uzornim ljudem tudi tatenjskati, prešeštniki ter slični in ednaki poštenjaki — tečno hi le prisejejo, da bodo besni kričači in b Slovenskih zvesto hodili pod praporom pristnega falata kaplan, in najostudnejših intrig. — Mi kmetje — tri O poznamo dovolj razmere in smo se popolnoma skakaj di prepričali, da je v vsakem oziru narboljše, če nas, ak ogibljemo ljudij, ki niso za nas, koje zapuščamo in že lastni pristaši, kateri še imajo vsaj nekaj res, razsodnosti in so obdržali in rešili še drobtino ostanejo značaja. Naj šiplajo komedije sami, naj se tinskih covarjo med seboj in naj se valjajo v smu nego ne ljivi kaluzi še naprej; mi imamo druge sko Hote ter potrebujemo s krvavimi žulji prislužene knjam je carje pri gospodarstvu. Skrajno neumno slediči sramotno bi bilo zares, če bi se družili s dokaž sodrgo, če bi hodili gledat, kako streljajo „ni res spodje“ kozle in če bi se celo še ponujali in bodo lj ljevali ljudem, koji imajo za nas le prezir glas: Šakor se je to pripelito osobito v zadnjem četrti številki Prvaške butce, naročite si, če vas je prema Vasi v komedijante in občudovalce pri culukah obliku hotentotih, gledite, da dobite tudi precej prist Številki zamorčkov, ki bodo črni kakor vaše duše, klerikal skusiti vcepiti in razširiti vaše ostudne in v gostilni zdrave nauke in nazore pri na dnu morjo in napi večih pošastih, kajti tja in k taki družini s „Štajerci date že davno. Naprednjak, kateri S

Iz Ponikve. Ljubi „Stajerc“, ne zameri, Re
te nadlegujem z dopisom. Ali greh bi bilo, a „Stajerc“
bi ti ne povedal, kako slabo so se obnašala. Dobila
šentjurški klerikalci s svojimi tečialkami napredn
belo nedeljo na Ponikvo. Glavni klerikalec da sem
Jesih v Ponikvi se je tudi pridružil šentjurški butico
tečialkam in jih je vodil po gostilnah ter jipa je, c
je piti kupoval; marsikatera tercijalka se je tain nise
napila, da se je za plot držala. Sentjurški župan voham
Mikuš, na mesto ko tako čez „Stajerc“ sovrašty
prižnice rogovili naj bi raje svoje tercijalke doklerikalci
podučil, da bi ne hodile na Ponikvo svinjan sem jo
delat. Hvala Bogu za „Stajerc“, da nas je šentjan
podpiraš in učiš. Naznam ti tudi, ljupodedov
„Stajerc“, da na 14. t. m. so se pripeljali tri res, da
„poslanci“ ob 8. uri zjutraj. Eden teh 3 „a, a, a,
slanec“ je pridigoval pri deseti maši. A ljubšolskega
ga niso hoteli poslušati; zato jo je popihal nekaj
ob eni uri popoldne.

Št. IIJ pod Turjakom. Čimveč grehov haril s politikujoci far, temraje nam pošilja lažnive lene za pravke. Kaplan Luskar nam piše: Slavnem sem žel uredništvu „Štajerca“ v Ptuju. Sklicujoč se skem Š 19. tisk. zak. z dne 17. dec. 1862, drž. čiščana štev. 6 ex 1863 zahtevam z oziroma na dogajanja moja objavljen pod zaglavljom Št. IIJ pod Turjakom Ni res, št. 14. z dne 7.4. 1907 Vašega lista, da sploh vrh še mete v zakonitem roku na istem mestu ni se jaz istimi črkami naslednjini stvarni popravek: res, da bi grozil čitateljem „Štajerca“, da da sem ne bom dal odvezeti, res pa je, da kaj tak opehar ni sem nikjer govoril. „Ni res, da bi odrekeli tov. N vezo ljudem, ki ne bodo farjevolili“, res vedala, je, da kaj takega nisem mogel izjaviti, ker da moi duhovnik niti kandidiral ne bo. „Ni res, da marveč prevzel službo stražnika proti učiteljstvu“, med m pa je, da se odločno potegnem za pravice v aprila stavi zajamčene. Res je, da me je žanda O „Škrget naznanil, da z otroki hudo ravna, ni res istotako pa je res, da je bila ta ovadba bi pičic vična in da ima orežnik zato v Gradiču te Visočini položaj. — Št. IIJ pod Turjakom, dne 8. aprila 1907. Iv. Luskar, kaplan. je, da

O p o m b a : Ali n i ta lažnivi popravek r e s j
ravnost nesramno izzivanje? Zadejo iskrico j a l , r e
štenega čustva je gotovo že izginile iz srca varnice,
planov, ki lažejo vedoma! Mi vzdružujemo se feht
trditve, da se vtika kapelan Luskar v politi mu je
ki ga prav nič ne briga, da preganja pošte pravil i
ljudi ki ne trebijo v njegov farški rog, da sprijemimo
sploh nad tiste farje, ki se jim gre le za p n a s , l a
tično nadvlado. In bodi prepričan, Luskar,
ti budem odslej še večkrat na prste stonil, da sva

Šmartin pri Slov. Gradcu: Dobili smo "Štajerca", dečji popravek: Uredništvu "Štajerca" v Praze dopisom